

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5860/2020
25.11.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Предраг Ћетковић адвокат из ..., против тужених ОД „Извршитељи ...“ ... (за члана оргачког друштва – Јавног извршитеља ББ) са седиштем у ..., чији је пуномоћник Стеван Рајић адвокат из ... и Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Новом Саду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2025/20 од 17.09.2020. године, на седници већа одржаној 25.11.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 2025/20 од 17.09.2020. године и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 2286/2018 од 03.07.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор апсолутне ненадлежности суда. Ставом другим изреке, одбијен је приговор стварне ненадлежности суда. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени затхев да се обавезу тужени да тужиоцу, на име накнаде штете – измакле користи, солидарно исплате износ од 5.953.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана подношења тужбе до исплате, као и да солидарно накнаде тужиоцу трошкове парничног поступка са законском затезном каматом од правноснажности пресуде до коначне исплате. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженом ОД „Извршитељи ...“ ... на име трошкова поступка исплати износ од 205.782,50 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате. Ставом петим изреке, обавезан је тужилац да туженој Републици Србији на име трошкова поступка исплати износ од 70.500,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2025/20 од 17.09.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Новом Саду П 2286/2018 од 03.07.2020. године у ожалбеном делу (став 3, 4. и 5 изреке). Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11...87/18) и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

Према утврђеном чињеничном стању, пред Јавним извршитељем ББ која обавља делатност као члан Ортачког друштва „Извршитељи ...“ са седиштем у ..., вођен је поступак ИИ 34/2015 по предлогу повериоца „ВВ“ АД ... од 17.10.2012. године против извршних дужника ГГ и ДД, спровођењем извршења на непокретности у сувласништву дужника – двоипособном стгану у улици ... у ..., површине 79 м², као посебног дела зграде бр.1, чија је вредност у складу са Закључком извршитеља од 05.05.2015. године утврђена у износу од 8.690.000,00 динара. Прва јавна продаја није успела, а друга је заказана за 22.06.2015. године у 11,00 часова у канцеларији извршитеља, са почетном ценом од 2.607.000,00 динара. Тужилац, који је био заинтересован за куповину стана и извршни дужник ГГ приступили су на дан заказане друге јавне продаје у просторије извршитеља и након што су на благајни предали новац на име јемства за учешће у лицитацији и добили признаницу, одакле су изашли око 10,45 часова, чекали су испред канцеларије у којој је требало да се одржи јавна продаја. Око 11,05 часова из канцеларије је изашао ЂЂ, запослен у ортачком друштву на правним пословима, и саопштио им да је јавна продаја завршена. Јавну продају је водио ЂЂ, по овлашћењу извршитеља ББ, која је на дан друге јавне продаје била у иностранству, што је и констатовано на записнику о јавној продаји. На записнику је констатовано да продаји нису приступили дужник и поверилац који су уредно позвани, а наведена су имена 17 заинтересованих лица да су приступила продаји, међу којима нема тужиоца. Као најповољнији купац је означен ЕЕ за цену од 2.607.000,00 динара и њему је стан и додељен. Констатовано је да је продаја завршена у 11,16 часова и купац је потписао записник. Тужилац је дана 26.06.2015. године поднео извршитељу захтев за отклањање неправилности у коме је навео да му је у 10,55 часова саопштено да је лицитација завршена и да му је ускраћена могућност учествовања у поступку. У списима извршитеља након овог захтева је сачињена службена белешка са датумом 22.06.2015. године у којој је констатовано да је од тужиоца примљено јемство од 7.200 евра и да није приступио у канцеларију извршитеља на дан јавне продаје. Закључком од 29.06.2015. године стављени су ван снаге закључак о јавном надметању од 22.06.2015. године и закључак о додели стана. Истог дана извршен је и повраћај уплаћене цене купцу. Наведени закључак није експедован, већ је извршитељ ББ следећег дана дала упутство ЂЂ да донесе закључак којим се захтев за отклањање неправилности одбија. Дана 30.06.2015. године извршитељ је донео закључак ИИ 112/2014 којим је стављен ван снаге закључак од 29.06.2015. године. Новим Закључком извршитеља ИИ 34/15 од 29.06.2015. године одбијен је захтев тужиоца за отклањање неправилности, јер иако је дао јемство није приступио јавној продаји. Закључком извршитеља од 01.07.2015. године стан је предат купцу ЕЕ. Након повратка из иностранства извршитељ ББ је дана 20.07.2015. године донела закључак о намирењу, а дана 05.08.2015. године и закључак којим је дужницима наложена предаја поседа стана купцу.

Тужилац је 10.07.2015. године поднео Основном суду у Новом Саду захтев за отклањање неправилности учињених у току спровођења извршења из разлога што јавна продаја није одржана у заказано време, већ пре 11,00 часова, чиме му је ускраћена могућност учествовања у поступку и куповине стана. Решењем Основног суда у Новом Саду ИОН-216/15 од 17.11.2015. године утврђено је да је основан захтев тужиоца као учесника у поступку и утврђено да су учињене неправилности у спровођењу извршења, доношењем закључака извршитеља од 05.06.2015. године, 22.06.2015. године, 29.06.2015. године, 30.06.2015. године, 01.07.2015. године, 20.07.2015. године и 05.08.2015. године, као и записника о јавном надметању од 22.06.2015. године. Решењем већа Основног суда у Новом Саду ИПВИ -1412/15 од 22.12.2015. године усвојен је приговор купца ЕЕ и првостепено решење од 17.11.2015. године преиначено тако што је одбијен захтев тужиоца. Дописом од 16.07.2015. године тужилац се обратио „ВВ“ банци и обавестио је о начину одвијања друге јавне продаје дана 22.06.2015. године, са предлогом да и банка поднесе захтев за отклањање неправилности и заштити своје интересе, наводећи да је он спреман да плати за непокретност 3.607.000,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да су постојале неправилности у спровођењу извршења јавном продајом непокретности дана 22.06.2015. године, али да тужилац није доказао постојање штете, па су одбили тужбени захтев применом чланова 154. и 155. Закона о облигационим односима. Ово стога што се не може са сигурношћу закључити нити претпоставити да би тужилац купио непокретност за наредну понуђену цену, односно у следећем лицитационом кораку, па се разлика од те цене до процењене тржишне вредности непокретности не може сматрати његовом измаклом користи. Изражено је становиште и да за одговорност тужене Републике Србије нису испуњени услови из члана 172. ЗОО, јер у поступању суда нема незаконитог и неправилног рада. Другостепени суд је, поред наведеног, закључио и да тужилац није доказао да је располагао потребним средствима за учествовање у лицитацији и куповину непокретности.

Ревизијом тужиоца основано се указује да је другостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 396. став 1. и члана 383. став 3. ЗПП, што је било од утицаја на доношење законите и правилне одлуке и да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање непотпуно утврђено.

Наиме, одредбом члана 396. став 1. ЗПП прописано је да у образложењу пресуде, односно решења, другостепени суд треба да оцени битне жалбене наводе и да наведе разлоге које је узео у обзир по службеној дужности, а ставом 2. наведеног члана да, ако се пресудом жалба одбија, у образложењу пресуде суд неће детаљно да образлаже пресуду у случају да прихвата чињенично стање утврђено првостепеном пресудом, као и примену материјалног права. Правила из наведених одредби процесног закона обавезују суд да образложи сваку другостепену пресуду, па и ону којом се жалба одбија, с тим што уколико се прихвата утврђено чињенично стање и примена материјалног права образложење не мора бити детаљно, али свакако мора садржати изјашњење о битним жалбеним наводима и разлозима који су узети у обзир по службеној дужности, како би жалиоцу било јасно због чега његови аргументи из

жалбе нису уважени. На тај начин се остварују право на правично суђење и право на правно средство, гарантована одредбама чланова 32. став 1. и 36. став 2 Устава Републике Србије.

У конкретном случају, другостепени суд није поступио на изложени начин већ је, налазећи да је на утврђено чињенично стање правилно примењено материјално право, уопштеном формулацијом оценио да су жалбени наводи неосновани и да се истима не доводи у питање правилност побијане пресуде, чиме је учинио битну повреду поступка из члана 374. став 1. у вези члана 396. став 1. ЗПП.

Осим наведеног, другостепени суд је без отварања расправе утврдио другачије чињенично стање од оног које је утврдио првостепени суд у погледу чињенице да ли је тужилац поседовао потребна новчана средства за куповину непокретности на лицитацији, чиме је учинио битну повреду поступка из члана 374. став 1. ЗПП непримењивањем члана 383. став 3. ЗПП, јер та чињеница у првостепеном поступку није била као спорна предмет доказивања.

Одредбом члана 154. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да ко другоме причини штету дужан је накнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице. Одредба члана 155. наведеног закона дефинише материјалну штету као умањење нечије имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист). Према члану 189. став 1. ЗОО, оштећеник има право како на накнаду обичне штете, тако и на накнаду измакле користи, а према ставу 3. наведеног члана, при оцени висине измакле користи узима се у обзир добитак који се основано могао очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем.

Одредбом члана 331. став 1. Закона о извршењу и обезбеђењу („Сл. гласник РС“, бр.31/2011, 99/2011) који се примењује у конкретном случају, прописано је да извршитељи могу основати ортачко друштво и пословати под условима и у складу са законом који уређује привредна друштва, ако овим законом није другачије одређено, а чланом 326. истог закона да је извршитељ целокупном својом имовином одговоран за штету која током поступка извршења настане његовом кривицом.

У конкретном случају, тужилац потражује накнаду штете која му је причињена због неправилности и незаконитости у раду јавног извршитеља (члана туженог ортачког друштва), који је спроводио поступак продаје непокретности, због којих је онемогућен да учествује у јавном надметању дана 22.06.2015. године, иако је испунио потребне услове уплатом јемства и у одређено време дошао на лицитацију, чиме му је ускраћена могућност куповине стана који је био предмет продаје и тиме право на легитимно увећање имовине. Висину штете определио је као измаклу корист у виду разлике између тржишне вредности стана утврђене закључком извршитеља од 8.690.000,00 динара и новчаног износа од 2.737.000,00 динара који би платио у другом лицитационом кругу, с обзиром да је непокретност у нелегитимним околностима продата по почетној цени од 2.607.000,00 динара на другом рочишту за продају, лицу које је било једини купац.

Имајући у виду да је подношењем захтева за отклањање неправилности при спровођењу извршења, извршитељу и суду, тужилац искористио правна средства прописана одредбама чланова 74. и 131. Закона о извршењу и обезбеђењу, која су му била на располагању ради заштите његових права у извршном поступку, при чему су захтеви одбијени, за одговорност тужених за накнаду штете релевантна су општа правила грађанскоправне одговорности за штету, као и одредбе члана 172. Закона о облигационим односима и члана 326. Закона о извршењу и обезбеђењу.

Оценом изведених доказа у поступку је утврђено да јавна продаја 22.06.2015. године није отпочела у 11,00 часова, за када је била заказана, нити су јој присуствовала сва заинтересована лица наведена у записнику о јавној продаји, а да је тужилац након уплаћеног јемства са једним од извршних дужника, сведоком ГГ, почев од 10,45 часова чекао испред просторије у којој је требало да се одржи продаја. Утврђено је да је продаја завршена и непокретност продата по почетној цени лицу које се појавило као једини купац, а да тужилац није позван да уђе и прати лицитацију. С обзиром на утврђене чињенице и оцену првостепеног суда, коју је прихватио и жалбени суд, да постоји неправилно и незаконито поступање јавног извршитеља - члана туженог ортачког друштва приликом јавне продаје, а тиме и основ одговорности наведеног туженог, нејасан је закључак нижестепених судова да је тужбени захтев неоснован јер тужилац није доказао висину штете.

Наиме, основано се ревизијом указује да је корист коју би тужилац остварио да није био незаконито искључен из поступка јавне продаје као заинтересовани купац, противправним радњама извршитеља, новчано мерљива и да се огледа у његовом реалном очекивању материјалне добити – увећању имовине куповином стана на законит начин, по знатно нижој вредности од тржишне. Ако се има у виду да је тужилац ради учешћа на лицитацији уплатио депозит у износу од 7.200 евра, изјаснио се о поседовању новчаних средстава за куповину стана и понудио банци као извршном повериоцу да стан купи по знатно већој цени од оне за коју је продата, онда се не може прихватити став да за тужиоца није постојала објективна могућност за стицање добити по редовном току ствари, која је спречена штетниковом радњом односно пропуштањем, као услов за накнаду штете према члану 189. став 3. ЗОО.

Основ одговорности државе може да произилази из одредаба члана 35. став 2. Устава и обавезе државе да сваком накнади материјалну и нематеријалну штету коју му незаконитим и неправилним радом проузрокује државни орган, ималац јавног овлашћења, орган аутономне покрајине или орган локалне самоуправе. И правно лице у смислу члана 172. став 1. ЗОО одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Ове одредбе Закона о облигационим односима сходно се примењују и на одговорност државе. Незаконитим радом службеног лица или органа, по становишту ревизијског суда, сматра се поступање супротно закону, другом пропису или општем акту, као и пропуштање да се закон, други прописи или општи акт примени. Неправилан рад службеног лица или органа је чињење или нечињење противно уобичајеном начину обављања делатности које штети правном лицу или интересима трећег лица.

Уколико је штета вишеструко узрокована радњама више лица или органа, за њих одговарају правна или физичка лица која су штету проузроковала, а уколико нема прекида узрочности за целокупну штету одговара и штетник који је штету почетно узроковао. Зато је обавеза за накнаду солидарна, а недозвољена радња која је преовлађујући узрок штете (адекватна узрочност) не сме бити проузрокована спољним чињеницама, радњом трећег лица или самог оштећеног.

С обзиром на изложено, а имајући у виду да би решење о основаности захтева за отклањање неправилности против закључка о предаји непокретности било основ за накнаду штете сходно члану 131. став 2, 3 и 5. Закона о извршењу и обезбеђењу, за сада се не може прихватити да не постоји одговорност тужене Републике Србије за накнаду штете, иако ревизијски суд прихвата становиште изражено у нижестепеним пресудама да је купац имао активну легитимацију на подношење правног лека - приговора већу суда против решења којим је усвојен такав захтев тужиоца, јер се ради о акту суда којим се утиче на остварење његовог права односно правног интереса, у складу са одредбама члана 39. Закона о извршењу и обезбеђењу из 2011. године и члана 36. став 2. Устава РС.

Имајући у виду све наведене околности, ревизијски суд је укинуо побијану другостепену пресуду и на основу овлашћења из члана 415. став 1. и 416. став 2. ЗПП одлучио као у изреци.

У поновном поступку другостепени суд ће одлучити о жалби тужиоца изјављеној против првостепене пресуде, отклонити изложене недостатке и донети закониту и правилну одлуку.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић